

op uitvoerbaarheid in genoemde periode getoetst) dat in ruim 90 procent van de gevallen ook opgaat. In andere gevallen is sprake van knelpunten in de uitvoering (procedureproblemen, onverwachte tegenvallers, negatieve effecten van de recessie, etcetera) waardoor de uitvoering binnen de gestelde termijnen onder druk komt te staan. Indien dit zich voordoet geven wij aan welke inspanningen wij de komende twee jaar samen met onze partners zullen plegen om deze op te lossen. In gevallen waar nu al duidelijk is dat uitvoering binnen de gestelde kaders (PS 2008-219) niet meer haalbaar is doen wij u voorstellen tot aanpassing van die kaders (uitvoerings- en bestedingstermijnen).

In de volgende paragraaf van dit voorstel geven wij allereerst een algemene beschouwing over de eerste twee uitvoeringsjaren van het RSP. In de paragrafen daarna gaan we in op de voortgang in de vier pijlers van het RSP:

- de Regiocontracten;
- de GSO-Wijkaanpak;
- de GSO-Sleutelprojecten;
- het Kleine Stedenbeleid (KSB).

Daarin beschrijven we per regio of stad:

- de resultaten tot dusver en de vooruitblik;
- op basis van knelpunten in de uitvoering, de gewenste aanpassing van de oorspronkelijke kaders (tijd, geld, inhoud).

1. Beschouwing: het RSP ‘werkt’

Op 23 april 2008 heeft u de kaders aangegeven voor het in partnerschap werken aan de verbetering van de ruimtelijke en sociale kwaliteit van de Gelderse steden en regio's (Statenvoorstel RSP 2008-2011, PS 2008-219). Met dit besluit is één van de grootste uitvoeringsprogramma's van de provincie Gelderland, het RSP, van start gegaan. Wij hebben geconstateerd dat direct na uw besluit de uitvoering overal in de provincie Gelderland, van Winterswijk tot Geldermalsen en van Nijmegen tot Hattem, stevig ter hand is genomen.

Wij zijn van mening dat, bezien over de volle breedte van het programma, de uitvoering van het RSP goed op schema ligt. In ruim 90 procent van de programma's en projecten zal de eindstreep worden gehaald c.q. zal het resultaat worden geboekt dat we samen met onze partners hebben afgesproken.

Bij veel van deze projecten kon, toen er door uw besluit zekerheid was over de financiering, op dag één direct de schop de grond in (onder andere: het project herstel grachtengordel Hattem, de sloop van oude opstallen en sanering of verwerving van gronden in het Edese en Nijmeegse sleutelproject, de verspreiding van een handleiding alcoholmatiging onder alle sportverenigingen in Rivierenland en de start van de bouw van 38 woningen in de Zutphense wijk Waterkwartier). In andere gevallen was het nodig eerst enkele randvoorwaardelijke zaken te regelen alvorens tot uitvoering over te kunnen gaan. Dit betreft bijvoorbeeld de specificering van uitvoeringsafspraken met partners op lokaal niveau (bijvoorbeeld het welzijnswerk bij de wijkaanpak in de grote steden) of procedures die moesten worden doorlopen alvorens werken in uitvoering te nemen. Maar ook hier ligt, na een korte aanloop, het overgrote deel van de projecten goed op schema of zijn projecten al afgerond en de resultaten opgeleverd.

De constatering dat het overgrote deel van de projecten en programma's op schema ligt brengt ons tot de voorlopige conclusie dat 'het RSP werkt'. De gezamenlijke ambities waren bij aanvang van de uitvoeringsperiode hoog, maar niet onrealistisch. Het RSP is inhoudelijk breed en omvangrijk, maar werkbaar.

Tegelijkertijd is het ook zo dat er op onderdelen sprake is van knelpunten en vertraging van de uitvoering. Het gaat hier ten eerste om projecten die gaandeweg de eerste twee uitvoeringsjaren niet uitvoerbaar bleken te zijn. Een sprekend voorbeeld is hier de beoogde ontwikkeling van het wijkpark Tiel-West. De bewoners van deze wijk hebben zich uitgesproken tegen deze ontwikkeling waarna de gemeente op zoek is gegaan naar een passend, alternatief project voor deze stadswijk. In tweede instantie gaat het hier om projecten die wel zullen worden gerealiseerd maar waarvan de uitvoeringsperiode achteraf gezien te optimistisch is ingeschat. Sprekend voorbeeld in dit geval zijn de forse fysieke investeringen in de Apeldoornse stadsdeelcentra die de toets naar uitvoeringsgereedheid bij aanvang van het RSP eigenlijk niet hadden kunnen doorstaan. Een derde en hier nauw mee samenhangende categorie betreft de projecten waarvan de uitvoering onder druk is komen te staan als gevolg van de (tijdens eerste besluitvorming nog niet voorziene) economische recessie. Het betreft hier zonder uitzondering projecten in het fysieke domein. De recessie dwingt uitvoeringpartners met name in het (semi-) private domein tot heroverwegingen. Daarnaast zijn beoogde woningbouwprogramma's op dit moment soms niet meer afzetbaar en is het nodig opnieuw 'te tekenen en te rekenen' met alle vertraging van dien.

Ons College stelt zich in alle gevallen op als constructief meedenkende maar soms ook dwingende partner, er zijn immers zakelijke afspraken gemaakt. Wij weten dat deze provinciale houding de afgelopen tijd veel projecten weer heeft vlotgetrokken (onder andere: Waterfront, wateropgave Tiel, Food-projecten Vallei) en realiseren ons dat deze vorm van sturing de komende jaren hard nodig blijft om de ambities van het RSP waar te kunnen maken.

2. Regiocontracten

De Regiocontracten, de programmatische opvolger van de Regionale Uitvoeringsprogramma's (RUP), hebben het versnellen van de uitvoering van de vastgestelde provinciale strategische omgevingsplannen en van de regionale sociale agenda tot doel. Als gevolg hiervan zijn de Regiocontracten de meest integrale van de vier RSP-pijlers. Zo zijn er onder andere contractafspraken gemaakt over de aanpak van schooluitval, recreatie en toerisme, toeleiding naar werk, mobiliteit, Centra voor Jeugd en Gezin, bio-energie, preventief jeugdbeleid, luchtkwaliteit en geluid.

Impuls regionale samenwerking

Daarnaast gaat het in de Regiocontracten over projecten en programma's die van regionale aard zijn. De contracten stimuleren zo de onderlinge samenwerking en wederzijdse afstemming binnen de regio. Wij signaleren ten aanzien van deze regionale samenwerking een sterk positieve ontwikkeling. Meer dan bij het RUP zien wij contacten ontstaan tussen gemeenten die geconfronteerd worden met een maatschappelijk probleem en een bovenlokale oplossing nastreven. Zoals wij al meldden in onze Statennotitie Voortgang RSP 2008 is de figuur dat een bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever en projectleider van projecten of programma's uit drie verschillende gemeenten komen, geen vreemde (meer). Naast het inhoudelijk karakter van de afspraken in het Regiocontract en de positieve opstelling van de gemeenten als uitvoerende partijen is dit ons inziens ook een gevolg van de bewuste keuze om de Wgr-organisaties van de regio's een coördinerende rol te geven in de uitvoering van de contracten. De veelal impliciet gebleken noodzaak om samen te werken is hiermee manifester gemaakt. Hoe het ook zij, ten aanzien van een belangrijke doelstelling van de Regiocontracten is ons inziens winst geboekt.

Inhoudelijke voortgang

In algemene zin kunnen wij stellen dat de uitvoering van de Regiocontracten goed op schema ligt. Voor het overgrote deel van de projecten geldt dat deze binnen de gestelde uitvoeringstermijn zal worden uitgevoerd. Dit is temeer goed nieuws omdat wij, naar nu blijkt niet terecht, veronderstelden dat de overgang van de RUP-systematiek naar de systematiek van de

Regiocontracten mogelijk frictie in de uitvoering teweeg zou kunnen brengen. Dit beeld wordt ondersteund door de financiële voortgang, een belangrijke indicator, hetgeen we u in genoemde voortgangsrapportage al meldden:

Deelprogramma	% verleend voorschot 2008 (raming: 10 procent)	% verleend voorschot 2009 (raming: 20 procent)	% verleend voorschot 2008 en 2009 (raming: 30 procent)
Regiocontracten	10%	23%	33%

Hieronder geven wij themagewijs een overzicht van de voortgang van de Regiocontracten. Telkens zal een niet-limitatieve opsomming van de meest sprekende resultaten tot dusver worden gegeven.

- *Sociale samenhang*

In alle Regiocontracten is een sociaal programma opgenomen met daarin projecten waarmee we uitvoering geven aan de Regionale Sociale Agenda. Zonder uitzondering ligt de uitvoering van deze programma's op schema. Het feit dat, zover we nu weten, alle projecten voor 31 december 2011 zijn afgerond heeft te maken met het feit dat door het proces van opstellen van de Regionale Sociale Agenda's alle daarbij betrokken partijen in zekere zin al in de startblokken stonden voor de uitvoering van bijbehorende projecten. Daarnaast is het ook zo dat deze projecten qua uitvoeringstempo minder gevoelig zijn voor de negatieve effecten van de recessie. Sprekende resultaten tot dusver: voortvarende aanpak daklozenopvang Achterhoek (capaciteit 20-30 personen) verwachte oplevering 2010, de verspreiding van een handleiding alcoholmatiging onder alle sportverenigingen in Rivierenland, Noord-Veluws programma Gezonde Leefstijl is uitgevoerd en inmiddels regulier beleid van de GGD, activiteiten B-fit en obesitasaanpak op scholen in de Vallei zijn uitgevoerd, gereedkomen nachtopvang (Nijmegen) en Centrum Jeugd en Gezin (Arnhem) en de trajectbegeleiding van het Coördinatiepunt Jonge Moeders in de Stedendriehoek (92 registraties en intakegesprekken, voor de meerderheid is een trajectplan op meerdere leefgebieden opgesteld).

- *Recreatie en toerisme*

Net als geldt voor het sociale domein zijn ook alle regio's bezig met de uitvoering van een programma of projecten die zich richten op het versterken van recreatie en toerisme. Ondanks het feit dat in deze programma's zich op onderdelen knelpunten voordoen in de uitvoering, waarover straks meer, zal op dit thema het overgrote deel van de projecten op tijd worden uitgevoerd. In de eerste twee uitvoeringsjaren zijn onder andere de volgende resultaten reeds behaald: de oplevering van de Smederij in Elburg, de afronding van de Achterhoek Spektakeltour (5 etappes in 5 gemeenten: straattheater, muziek, literatuur en beeldende kunst), het baggeren en verbreden van de Berkel (bevaarbaarheid en waterkwaliteit), de realisatie van ruiters- en menroutes in de Vallei (Barneveld) en de ondertekening van de bestuursovereenkomst Park Lingezegen door alle betrokken partijen¹.

- *Klimaat en duurzaamheid*

In alle Regiocontracten is aandacht voor maatregelen op het terrein van klimaat en duurzaamheid. Op deze wijze wordt via het RSP mede uitvoering gegeven aan de ambities van het provinciaal Klimaatprogramma. Er is geen sprake van knelpunten in de uitvoering van deze programma's. Eén regio, de Noord-Veluwe, wil eerder het ambitieniveau van het programma opvoeren waarover straks meer. Enkele resultaten tot dusver: de opening van een aardgasvulstation in Doetinchem, de oprichting van het Veluws Centrum voor Technologie (w.o. biobased economy), opstellen van een regiobreed uitvoeringsprogramma Duurzame Energie in Rivierenland, uitwerking best practice windmolenpark op de Ecofactorij en geluidsschermen

¹ Overigens zal conform bepalingen in het Regiocontract indien de nieuwe uitvoeringsorganisatie Park Lingezegen een feit is de RSP-financiering van het Park daarnaar worden overgeheveld (verwachting medio 2010).

(luchtkwaliteit) langs A1 in Stedendriehoek, de toename inzet gemeentelijke biomassa (uit groenbeheer en afvalinzameling) in de regio Vallei.

- *Mobiliteit*

Met uitzondering van de Stedendriehoek voeren alle regio's via hun Regiocontracten mobiliteitsprojecten uit. Op het project Elst-Centraal na, waarover straks meer, loopt de uitvoering van deze projecten op schema. Enkele sprekende resultaten tot dusver: afronding Noord-Veluwse campagne stimulering fietsgebruik en voortzetting naar alle regiogemeenten, de opening van het nieuwe parkeerterrein en fietsenstalling station Culemborg, afronding voorbereidende procedures verbetering bereikbaarheid station Ruurlo, realisatie (vrijliggende) fietspaden Vallei en de uitbreiding van het transferium Ressen (200 extra plaatsen).

Gewenste aanpassingen in het contract

In de Regiocontracten is op het niveau van enkele projecten sprake van knelpunten die vragen om aanpassing van de oorspronkelijke contractkaders. Daarnaast wordt in vier gevallen gevraagd om opwaartse bijstelling van het ambitieniveau. We behandelen deze punten hieronder.

- *Programma Duurzame Leefomgeving (Noord-Veluwe)*

In dit programma is geen sprake van knelpunten in de uitvoering maar wil de regio een aanvullende prestatie opnemen, namelijk het project 'marktverkenning en aspectenonderzoek agroproductiepark Putten'. Dit project, dat als doel heeft om partners in de regio inzicht te geven in de maatschappelijke en (individuele) zakelijke kosten en baten van de ontwikkeling van het agroproductiepark, past binnen de doelstellingen van het programma Duurzame Leefomgeving. De regio Noord-Veluwe vraagt € 50.000,- subsidie (geen co-financiering) om dit project uit te voeren. Omdat deze aanvraag zowel inhoudelijk als financieel past binnen de kaders van het provinciaal programma Klimaat stellen wij voor deze aanvraag te honoreren. De afhandeling van het project zal via het RSP verlopen, hetgeen de administratieve lasten voor de aanvrager aanzienlijk vermindert.

- *Programma Aantrekkelijk (Rivierenland)*

Een belangrijk onderdeel van dit programma is de ontwikkeling van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). Eén van de NHW-projecten in het programma is de ontwikkeling van de Diefdijklinie en de EHS bij de Diefdijk. Inmiddels is duidelijk dat de ontwikkeling van de Diefdijklinie mede met Rijksmiddelen (€ 4 mln.) gerealiseerd kan worden en dat de realisatie van de EHS wordt voorzien in de uitvoeringscontracten met Staatsbosbeheer, Gelders Landschap en Waterschap, waardoor er sprake is van vrijval van provinciale RSP-middelen die mede in dit project zouden worden ingezet. De regio vraagt deze vrijgevallen provinciale middelen (€ 500.000,-) in te mogen zetten in het nieuwe en dus aan het Regiocontract toe te voegen project Lingekwartier. Dit project heeft tot doel de bereikbaarheid en ontsluiting van het Lingekwartier te verbeteren en kan binnen de RSP-periode worden uitgevoerd. Omdat dit project inhoudelijk past binnen de provinciale doelen met betrekking tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie stellen wij voor dit verzoek te honoreren.

- *Programma Welvarend (Rivierenland)*

Dit programma richt zich op het versterken van de land- en tuinbouw in de regio en het bevorderen van recreatie en toerisme. Bij de recreatie- en toerismeprojecten doet het probleem zich voor dat de via POP-middelen (EU) voorziene co-financiering niet meer mogelijk is omdat deze subsidieregeling is uitgeput. Hierdoor ontstaat een tekort in het programma van € 790.000,-. Wij willen een deel van dit tekort (€ 240.000) dekken door aanvullende Impuls-middelen ter beschikking te stellen. U ontvangt hierover, gelijk met dit Statenvoorstel, een separaat Statenvoorstel. De administratieve afwikkeling en verantwoording van deze middelen zal via het RSP verlopen. De regio geeft aan dat hiermee het programma weliswaar soberder maar toch ten uitvoer kan worden gebracht. De regio vraagt of de provincie akkoord kan gaan met een lagere

co-financiering van dit programma mede tegen de achtergrond dat de co-financiering van de drie overige programma's in het Regiocontract Rivierenland hoger uitvalt. Wij stellen voor hiermee akkoord te gaan en alleen het totaalbedrag aan co-financiering van alle vier de programma's (€ 6.775.000,-) mee te laten wegen bij de uiteindelijke subsidievaststelling.

- *Programma Fysiek (Stadsregio)*

Dit programma loopt grotendeels goed (zie onder andere opmerkingen over Ressen en Lingezege hierboven). Zoals reeds in de voortgangsrapportage 2008 gemeld is er sprake van één knelpunt bij de uitvoering van het project Elst-Centraal. De nieuwe P&R-voorziening (voor een belangrijk deel gefinancierd met provinciale middelen) zal voor eind 2011 zijn gerealiseerd. In het contract met de Stadsregio staat tevens dat de ondertunneling als onderdeel van de ontwikkeling van de stationsomgeving Elst ook eind 2011 zou zijn opgeleverd. Afstemmingsproblemen tussen in het project betrokken partners hebben echter geleid tot vertraging en juridisch-planologische procedures wijzen nu uit dat van oplevering niet eerder dan eind 2012 sprake zal zijn. De regio vraagt in deze herijking om verlenging van de uitvoeringsperiode van dit project met één jaar (tot 31 december 2012). Omdat wij begrip hebben voor de complexiteit van het project en hiermee de reden van vertraging stellen wij voor hiermee akkoord te gaan. De provinciale middelen zullen overigens eind 2011 wel zijn besteed, omdat met de bouw in 2011 wordt begonnen.

- *Programma Economie, programma Sociale Cohesie (Vallei)*

Eén van de speerpunten in het programma Economie is de organisatie van een grootschalige en meerdaagse internationale 'Food-Triënnale'. Ondanks het feit dat een dergelijk evenement heel goed zou passen bij het karakter van de regio zijn de betrokken gemeenten er niet in geslaagd overeenstemming te bereiken over dit evenement. Wel zal jaarlijks (in 2009 heeft dit al plaatsgevonden) een kleinschaliger evenement Food4You worden georganiseerd. Het niet doorgaan van de Triënnale leidt tot vrijval van provinciale middelen ad. € 145.000,-. De regio verzoekt een deel daarvan (€ 80.000,-) binnen het programma Economie te mogen besteden aan een nieuw project Parkmanagement. Het resterende deel (€ 65.000,-) zou de regio willen besteden in het goedlopende programma Sociale Cohesie voor uitvoering van het project 'Meer Kans van Slagen' (onderdeel schoolmaatschappelijk werk). Wij stellen voor hiermee akkoord te gaan. Voor de genoemde overheveling van programma Economie naar programma Sociale Cohesie verbinden wij hieraan de voorwaarde dat de regionale co-financiering navenant wordt opgehoogd.

Resumerend, worden de volgende wijzigingen in de contracten voorgesteld:

1. De uitvoering van het project 'Marktverkenning en aspectenonderzoek Agroproductiepark Putten' als extra resultaat aan het programma Duurzame Leefomgeving (Noord-Veluwe) toe te voegen en de provinciale bijdrage aan dat programma met € 50.000,- op te hogen;
2. De uitvoering van het project 'Lingekwartier' als extra resultaat aan het programma Aantrekkelijk (Rivierenland) toe te voegen;
3. Een lagere co-financiering van het programma Welvarend (Rivierenland) toe te staan onder voorwaarde dat het totaal aan co-financiering voor alle programma's uit het contract met Rivierenland (€ 6.775.000,-) gelijk blijft;
4. De uitvoeringstermijn van het project 'Ondertunneling Stationsomgeving Elst' in het programma Fysiek (Stadsregio) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2012;
5. De uitvoering van het project 'Food-Triënnale' in het programma Economie (Vallei) te laten vervallen en te vervangen door het project 'Food4You' én als extra resultaat de uitvoering van het project Parkmanagement op te nemen;
6. In te stemmen met de overheveling van € 65.000,- aan provinciale middelen van het programma Economie naar het programma Sociale Cohesie (Vallei) ter besteding aan

het aanvullende project 'Meer Kans van Slagen' onder de voorwaarde dat de regionale co-financiering met een vergelijkbaar bedrag wordt opgehoogd.

3. GSO-Wijkaanpak

Na twee integrale en stadsbrede GSO-perioden van vier jaar hebben wij het GSO-3 beleid in geografische zin verbijzonderd naar integrale wijkontwikkeling. Binnen de overkoepelende RSP-doelstelling van de verbetering van de ruimtelijke en sociale kwaliteit van de Gelderse steden en regio's, dient de GSO-Wijkaanpak de verbetering van de sociale samenhang en duurzame leefomgeving in 22 kwetsbare Gelderse stadswijken.

Voorkomen én genezen

De GSO-Wijkaanpak richt zich op de zogenaamde 'aandachtswijken' én 'preventiewijken' (wijken die terecht dreigen te komen in een negatieve spiraal). Daar waar de rijksaandacht vooral uitgaat naar de aandachtswijken zijn we in de twee steden (Arnhem en Nijmegen) die onder dat beleid vallen in belangrijke mate complementair aan het rijksbeleid. Hiermee voorkomen we dat problemen die worden opgelost in de 'aandachtswijken' zich automatisch verplaatsen naar andere kwetsbare wijken ('preventiewijken'). De maatschappelijke werkelijkheid is natuurlijk complexer maar het mechanisme dat we in werking hebben willen roepen wordt zeer gewaardeerd. Dit geldt dus ook voor steden die niet vallen onder de rijksaanpak. In Zutphen bijvoorbeeld investeren we niet alleen in de 'bekende' aandachtswijken Waterkwartier en Noordveen maar is er ook een programma opgesteld voor de Zuidwijken (jaren tachtigwijken die in de problemen dreigen te geraken).

Inhoudelijke voortgang

De uitvoering van de wijkprogramma's in de grote steden is naar de mening van ons College vrij goed op gang gekomen. Met name de projecten die zich richten op de verbetering van de sociale samenhang lopen goed en zullen, voor zover we nu weten, zonder uitzondering binnen de uitvoeringsperiode van het RSP worden opgeleverd. In het fysieke domein, daar waar projecten zich richten op de verduurzaming van de leefomgeving treden echter vertragingen op. Voor een groot deel zijn deze vertragingen te verklaren doordat private (projectontwikkelaars) of semi-publieke (corporaties) partijen door de economische recessie gedwongen zijn hun voorgenomen bouwplanning te faseren. Dit leidt tot het later opleveren van contractafspraken (bijvoorbeeld het MFC in de Arnhemse wijk St. Marten) of het niet eerder kunnen opleveren van contractafspraken (bijvoorbeeld de speelterreinen in Ede Oud-Zuid die als gevolg van de latere oplevering van de woningen ook later worden opgeleverd). Dit beeld wordt ondersteund door de cijfers die wij u in genoemde voortgangsrapportage reeds meldden, waarbij moet worden aangetekend dat er sprake is van verschillen tussen steden.

Deelprogramma	% verleend voorschot 2008 (raming: 10 procent)	% verleend voorschot 2009 (raming: 20 procent)	% verleend voorschot 2008 en 2009 (raming: 30 procent)
GSO-Wijkaanpak	11%	24%	35%

Hieronder geven wij wederom themagewijs een overzicht van de voortgang van de wijkprogramma's alsook een niet-limitatieve opsomming van de meest sprekende resultaten tot dusver.

- *Sociale samenhang*

De sociale investeringen in de Gelderse stadswijken richten zich op de vroegtijdige signalering van risicojongeren, het voorkomen van sociaal-culturele spanningen en het wegwerken van onderwijsachterstanden, verbeteren van veiligheid en participatie bewoners en het stimuleren van het ondernemerschap in wijken. Enkele aansprekende resultaten: de inzet van de jongerenbus (mobiel ontmoetingspunt) in de Apeldoornse Maten, de aanstelling van 20

wijkwachten in Doetinchem (waarvan inmiddels 3 naar regulier werk doorgestroomd), een compleet nieuwe organisatiestructuur voor de Harderwijkse wijkaanpak, 150 huiskamergesprekken in Geitenkampse probleemhuishoudens en de opening van een ontmoetingscentrum in de Arnhemse zuidwijken (Kroonenburg), bereik van 80 procent van de ouders van allochtone jeugd bij Zutphens project Studiebegeleiding, de renovatie van de voormalige Juliana van Stolbergschool in Ede die nu wordt gebruikt als onderkomen voor migrantenorganisaties en de realisatie van drie jeugdvoorzieningen in Neerbosch-Oost (waar onder een Cruyffcourt en een pannakooi).

- *Duurzame Leefomgeving*

De bijdragen aan de verbetering van een duurzame leefomgeving in Gelderse stadswijken richten zich op het tegengaan verloedering, de verbetering van de fysieke veiligheid, het levensloopbestendig bouwen, het verhogen van de kwaliteit van woningen en woonomgeving, Het benutten van kansen voor duurzaam bouwen en –energiegebruik en het verbeteren van de milieukwaliteit in deze wijken. Tijdens de eerste twee uitvoeringsjaren zijn onder meer de volgende resultaten behaald: oplevering Apeldoornse Kulturhus Dok-Zuid, de start bouw van het Tielse woonservicecomplex de Vier Gravinnen, de realisatie van een bewoners-overlegruimte in de Arnhemse wijk Spoorhoek, oplevering wandelroute (Ommetje Neerbosch), de instelling van een buurtbeheerploeg in het Zutphense Waterkwartier waar tien mensen werkervaring opdoen, hemelwaterafkoppeling, nieuwe bestrating en groenvoorziening in grote delen van de Doetinchemse wijk Noord en nieuwe ontmoetingsruimtes in hoogbouw in Ede Oud-Zuid die worden gebruikt door tien verschillende doelgroepen uit de wijk.

Gewenste aanpassingen in het contract

In de wijkprogramma's van de grote Gelderse steden is sprake van enkele knelpunten in de uitvoering. Zonder uitzondering hebben deze betrekking op fysieke interventies in de wijken. De sociale projecten in de 22 wijkprogramma's zullen, voor zover ons College nu kan inschatten, allemaal voor het eind van de RSP-periode zijn uitgevoerd. De knelpunten in de fysieke projecten zijn divers van aard maar zijn zodanig dat aanpassing van de contracten wordt gevraagd. Hieronder behandelen we de knelpunten en geven we aan wat de gevraagde aanpassingen zijn.

- *Programma Zuid (Apeldoorn)*

In dit programma is bij één project, de renovatie van het Zuiderpark, vertraging opgetreden. Dit geldt eveneens voor de woningen en de school die aan de randen van dit park zouden worden gebouwd. De uitvoering ligt min of meer stil in afwachting van duidelijkheid over het tracé en de financiering van het ondergronds brengen van de hoogspanningsleidingen ter plaatse. Op dit moment loopt de aanbesteding van het ondergronds brengen van de leidingen. De verwachting is dat de renovatie niet eerder dan in 2011 zal starten en eind 2013, in plaats van de in het contract beoogde einddatum van 31 december 2011, zal worden gerealiseerd. Wij stellen voor de door de gemeente gevraagde verlenging van de uitvoeringstermijn van dit programmaonderdeel naar eind 2013 te honoreren. De overige programmaonderdelen (w.o. diverse sociale projecten, vernieuwing Stadsdeelcentrum Hart van Zuid en projecten ter versterking van de wijk economie) worden wel op tijd uitgevoerd. Mede om die reden zullen de provinciale middelen in het programma voor eind 2011 zijn besteed.

- *Programma Zevenhuizen (Apeldoorn)*

Met uitzondering van de vernieuwing van het stadsdeelcentrum Anklaar lopen alle projecten in dit programma op schema. Een fors tekort op de exploitatie van het stadsdeelcentrum, als gevolg van de afnemende vraag naar woningen en beperktere investeringsbudgetten van betrokken partijen (beide als gevolg van de recessie), heeft tot aanvullend overleg met betrokken publieke en private partijen en vertraging geleid. Begin 2010 is het Masterplan afgerond, de bouw start in 2011. Oplevering van het hele project zoals opgenomen in het programma is voorzien in 2013. Apeldoorn verzoekt de oorspronkelijke uitvoeringstermijn van dit project (31

december 2011) met twee jaar te verlengen. Omdat wij inzien dat de oorzaak van de vertraging noch was te voorzien noch in de Apeldoornse context was te voorkomen, stellen wij voor hiermee akkoord te gaan.

- *Programma Orden (Apeldoorn)*

Eén van de projecten in dit programma, de vernieuwing van het buurtwinkelcentrum is vertraagd. Het buurtontwikkelingsplan, dat het startsein moest geven voor fysieke investeringen in de wijk, is wegens afstemmingsproblemen met de corporaties later vastgesteld dan beoogd. De oplevering van het buurtwinkelcentrum valt hierdoor twee jaar later uit. De verwachting nu is dat in het voorjaar 2012 kan worden gestart met bouwrijp maken en dat eind 2013 de oplevering zal geschieden. De gemeente verzoekt ook hier de oorspronkelijke uitvoeringstermijn van dit project (31 december 2011) met twee jaar te verlengen. Wij stellen voor hiermee akkoord te gaan.

- *Programma St. Marten – Spoorhoek (Arnhem)*

Dit programma voorziet in een multifunctioneel centrum in St. Marten dat het hart voor de wijk moet gaan vormen. Als gevolg van de economische recessie heeft de betrokken corporatie nieuwe financiële prioriteiten gesteld waardoor de financiering lang een tekort heeft laten zien en de ontwikkeling niet kon worden gestart. De gemeente heeft uiteindelijk het MFC losgekoppeld van woningbouwplannen waardoor realisatie weer in zicht is gekomen. De oplevering van het MFC is nu gepland eind 2013 in plaats van de in het stadscontract voorziene uiterste opleverdatum van 31 december 2011. Omdat hier een substantieel bedrag aan provinciale middelen is gemoeid vraagt Arnhem de uitvoeringstermijn voor het project en de bestedingstermijn van provinciale middelen te verlengen met twee jaar (naar eind 2013). Gegeven het feit dat de oorzaak van de vertraging niet was te voorzien en te voorkomen stellen wij voor hiermee akkoord te gaan.

- *Programma Ede Oud-Zuid (Ede)*

In het kader van de herstructurering van de Uitvindersonbuurt zal in deze wijk een flink aantal woningen worden opgeleverd. Als gevolg van de economische recessie heeft de corporatie deze woningbouw echter moeten faseren. De oplevering van de nieuwe speelgelegenheden en buitenruimtes, waarvan met de aanleg wordt gestart op het moment dat de woningen zijn opgeleverd, is hiermee ook vertraagd en wel met twee jaar ten opzichte van de in het stadscontract beoogde oplevering eind 2011. Ede vraagt verlenging van de uitvoeringstermijn van dit project in het programma tot eind 2013. De provinciale middelen zullen eind 2012 zijn besteed waarmee eveneens een verzoek is gedaan de bestedingstermijn van provinciale middelen met een jaar te verlengen. Wij stellen voor hiermee akkoord te gaan, mede vanwege de niet verwijtbare oorzaak van de vertraging in de woningbouw.

- *Programma Tiel-Oost (Tiel)*

De haalbaarheids- en locatieonderzoeken, risicoanalyses naar de Brede School in Tiel en bijbehorend samenwerkingsoverleg met betrokken instanties hebben dermate veel tijd in beslag genomen dat oplevering van de Brede School in deze RSP-periode niet meer mogelijk is. De Brede School is weliswaar in 2011 in aanbouw maar oplevering is niet eerder voorzien dan eind 2012. De gemeente vraagt derhalve de uitvoeringstermijn voor dit project met één jaar te verlengen tot 31 december 2012. Wij stellen voor hiermee akkoord te gaan.

- *Programma Tiel-West*

Eén van de beoogde resultaten van het wijkprogramma Tiel-West is de herinrichting van het wijkpark als belangrijke plek in de wijk en als toegang naar het stadscentrum. De planontwikkeling rond het wijkpark is echter gestrand, het overleg tussen gemeente en bewoners is vastgelopen. De gemeente ziet geen mogelijkheid meer dit overleg vlot te trekken maar ziet wel een passend alternatief, het project Werk aan de Winkel; een project waarmee het allochtoon ondernemerschap in de wijk een flinke stimulans kan krijgen. Tiel vraagt om het wijkpark als prestatieafpraak te laten vervallen en het project Werk aan de Winkel in plaats

hiervan te mogen opvoeren. Het nieuwe project zal binnen de RSP-periode worden uitgevoerd. Omdat het alternatief goed past binnen de doelen van het programma stellen wij voor hiermee akkoord te gaan.

- *Programma Noordveen (Zutphen)*

De realisatie van een multifunctioneel centrum voor de wijk verloopt niet volgens planning. De voorgenomen opzet is omgegooid als gevolg van de uitkomsten van een haalbaarheidsonderzoek. Hiermee is een vertraging gemoeid van twee jaar waardoor de in het stadscontract voorziene oplevering eind 2011 niet meer mogelijk is. De gemeente vraagt verlenging van de uitvoeringstermijn van dit project tot eind 2013. Wij stellen voor hiermee in te stemmen.

Resumerend, worden de volgende wijzigingen in de contracten voorgesteld:

1. De uitvoeringstermijn van het project 'Renovatie (bebouwingsrand) Zuiderpark' in het programma Zuid (Apeldoorn) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013;
2. De uitvoeringstermijn van het project 'Vernieuwing stadsdeelcentrum Anklaar' in het programma Zevenhuizen (Apeldoorn) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013;
3. De uitvoeringstermijn van het project 'Vernieuwing buurtwinkelcentrum' in het programma Orden (Apeldoorn) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013;
4. De uitvoeringstermijn én bestedingstermijn van provinciale middelen van het project 'MFC St. Marten' in het programma St. Marten – Spoorhoek (Arnhem) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013;
5. De uitvoeringstermijn van het project 'Speelsterreinen' in het programma Ede Oud-Zuid (Ede) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013 en de bestedingstermijn van provinciale middelen voor dit project te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2012;
6. De uitvoeringstermijn van het project 'Brede School' in het programma Tiel-Oost (Tiel) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2012;
7. De uitvoering van het project 'Herinrichting Wijkpark' in het programma Tiel-West (Tiel) als resultaat te laten vervallen en te laten vervangen door het project 'Werk aan de Winkel';
8. De uitvoeringstermijn van het project 'Realisatie Multi-Functioneel Centrum' in het programma Noordveen (Zutphen) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013.

4. GSO-Sleutelprojecten

In het Coalitieakkoord zijn acht Gelderse sleutelprojecten geselecteerd. Binnen de generieke doelstelling van het RSP hebben deze specifiek tot doel de centrumfunctie van de acht grote Gelderse steden te versterken. Deze centrumfunctie is niet alleen voor de stad maar ook voor de regio als geheel van belang. Zonder uitzondering betreft het hier majeure, complexe binnenstedelijke gebiedsopgaven. Bijna altijd met als doel transformatie van bestaand stedelijk gebied, soms met als doel nieuwe uitleglokaties te ontwikkelen (Ijsselsprong Zutphen).

Binnenstedelijke gebiedsontwikkeling in versnelling

Onze inzet is er vooral op gericht om – met focus op de provinciale belangen - er aan bij te dragen dat deze projecten daadwerkelijk starten danwel qua uitvoering verder komen. Ons College is van mening dat door toekenning van de specifieke status van Sleutelproject de ontwikkeling van deze projecten in een stroomversnelling is gekomen. Van gebieden die lange tijd nagenoeg braak hebben gelegen (Enka-terrein) of een verrommelde aanblik gaven in het stedelijk milieu (Kanaalzone Zuid, De Schil in Doetinchem) is de uitvoering na lange tijd eindelijk

op gang gekomen. De contractafspraken die in het kader van het RSP zijn gemaakt hebben hier in belangrijke mate aan bijgedragen. In enkele Sleutelprojecten (Kanaalzone, De Schil) echter zijn met name in het tweede uitvoeringsjaar de gevolgen van de recessie merkbaar geworden (fasering en afzetbaarheid plannen). De complexiteit van de Sleutelprojecten laat voorts zien dat vele tegenslagen mogelijk zijn (Waterfront Harderwijk: organisatorisch, financieel, procedureel) maar ook dat het nodig is om van begin af aan de projecten stevig in uitvoering te nemen, willen ambities tijdig worden behaald.

- *Energieambities in de Sleutelprojecten*

Door middel van procesafspraken in de contracten hebben wij provinciale klimaat- en energieambities in de Sleutelprojecten een plaats gegeven. In de contracten is de afspraak gemaakt dat provincie en stad streven naar een EPL van 8. Dit is een soort rapportcijfer voor de energieprestatie op een woningbouwlocatie. Een EPL van 8 is ongeveer 30% scherper dan de wettelijke minimumnorm. Zes van de acht steden hebben met hulp van de provincie een energievisie gemaakt om te bezien welke maatregelen nodig zijn om de EPL van 8 te kunnen halen. In Zutphen en Ede zijn geen energievisies gemaakt. De tweede stap is de visie te verankeren in een overeenkomst met de ontwikkelaar of dat deze ten grondslag wordt gelegd aan een aanbesteding, zoals in Tiel. Nijmegen en Apeldoorn lopen wat verankering betreft voorop. In Doetinchem en Harderwijk wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de visie en de verankering. In Ede en Arnhem ligt het traject nog open, maar er bestaat wel de intentie om een EPL van 8 daadwerkelijk te realiseren.

Concluderend kan worden gesteld dat de klimaatdoelstellingen voor zeven van de acht Sleutelprojecten op de agenda staan, maar dat realisatie nog afhankelijk is van definitieve afspraken tussen steden en ontwikkelaars en de uitvoering. Daadwerkelijke realisatie van de EPL 8 is nog een complex traject dat alleen slaagt indien hiervoor bij de gemeenten voldoende bestuurlijke aandacht bestaat. Wij zien toe op realisatie van deze energieambities.

Inhoudelijke voortgang en gewenste aanpassingen in het contract

Ondanks het feit dat sommige Sleutelprojecten vertraging oplopen in de uitvoering beoordelen we de inhoudelijke voortgang gematigd positief. Niet alleen omdat de helft van de Sleutelprojecten (nagenoeg) op schema ligt (Arnhem, Ede, Nijmegen en Zutphen) maar ook omdat ondanks vertraging op onderdelen in de andere Sleutelprojecten er wel sprake is van belangrijke randvoorwaardelijke investeringen (verwervingen, grondsanering). Met andere woorden, ondanks tegenslagen wordt er hard doorgewerkt. Het eerder gepresenteerde bestedingspatroon van de Sleutelprojecten wijst dit ook uit.

Deelprogramma	% verleend voorschot 2008 (raming: 10 procent)	% verleend voorschot 2009 (raming: 20 procent)	% verleend voorschot 2008 en 2009 (raming: 30 procent)
Sleutelprojecten	27%	13%	39%

Hieronder behandelen we kort de inhoudelijke voortgang en knelpunten en geven we aan wat de gevraagd contractaanpassingen zijn.

- *Kanaalzone Zuid (Apeldoorn)*

Nadat de drie betrokken corporaties, gemeente en provincie in 2008 de samenwerkingsovereenkomst hadden getekend is de voorbereiding van de uitvoering daadkrachtig ter hand genomen. Gaandeweg 2009 echter rezen twijfels over de afzetbaarheid van het woningbouwprogramma dat de basis vormt van de samenwerkingsovereenkomst. Met name het duurdere segment woningen is, zo is na studie recentelijk gebleken, in de huidige markt niet afzetbaar. De betrokken partijen hebben elkaar tot eind maart 2010 de tijd gegeven opnieuw te rekenen en te tekenen aan een aangepast programma. Dit betekent hoe dan ook dat de samenwerkingsovereenkomst moet worden aangepast. Dit Statenvoorstel komt te vroeg om

deze wijzigingen door te voeren. Ons College zal separaat bij u terugkomen op het moment dat duidelijk is wat de gevolgen zijn voor het programma in de Kanaalzone Zuid.

- *Kenniscluster Rijnboog (Arnhem)*

Binnen het brede Rijnboog-programma hebben we met Arnhem afspraken gemaakt over het Kenniscluster, dat het nieuwe huis wordt voor de Bibliotheek, het Gelders Archief, het historisch Museum Arnhem, de Volksuniversiteit, het Domein voor kunst en cultuur en de creatieve opleidingen van Rijn IJssel. De start van de bouw is als gevolg van een langer durend haalbaarheidsonderzoek (besluitvorming) vertraagd en nu voorzien in 2011 in plaats van 2010. De oplevering van het Kenniscluster vindt plaats eind 2013 (in plaats van 2012, zoals in het stadscontract opgenomen). De gemeente verzoekt de uitvoeringstermijn voor dit project te verlengen naar eind 2013. Wij stellen voor hiermee akkoord te gaan.

- *De Schil (Doetinchem)*

Bij de realisering van masterplan De Schil gaat het om veel projecten, die de regionale centrumfunctie op het gebied van wonen, commerciële- en culturele voorzieningen versterken. In de eerste van drie deelgebieden (ontwikkeling cultuurcluster Brewinc) verloopt de uitvoering voortvarend. In het tweede deelgebied, de Veentjes, zal de aanleg van het parkeerdek (waar provinciale middelen mee gemoeid zijn) ook binnen deze periode zijn afgerond. Dit geldt ook voor belangrijke randvoorwaardelijke activiteiten in het derde deelgebied, Hamburgerbroek-Noord, waar nog in deze RSP-periode de brandweerkazerne zal worden verplaatst en de Missetstraat zal worden heringericht. Tevens zal conform contract in de periode 2010-2012 de bouw van 100 woningen op het Intermeco-terrein zijn gerealiseerd. De grotere woningbouwambities in deze twee deelgebieden (de Veentjes: 200 woningen, Hamburgerbroek Noord: 300-350 woningen staat echter onder druk. In beide gevallen geldt dat de huidige economische situatie het programma op dit moment niet afzetbaar maakt (fasering). Toch gaan bouwen (op dit moment en op deze locaties) is bouwen voor leegstand. Temeer omdat in het grotere plangebied van sleutelproject De Schil in de periode tot en met 2011 wordt gestart met de bouw van tenminste 550 woningen. De gemeente vraagt deze 'Schil-brede' woningbouw als vervangend resultaat te mogen opnemen in het contract in plaats van de contractueel vastgelegde woningbouw in de Veentjes en Hamburgerbroek Noord. Gelet op de oorzaak van de vertraging én vanwege het feit dat de bouw van woningen in de twee deelgebieden weliswaar vanaf 2012 gaat plaatsvinden maar op dit moment onomkeerbaar is, stellen wij voor deze wijziging te honoreren.

- *Ede-Oost (Ede)*

In Ede Oost, tegenwoordig: Veluwe Poort, wordt via een omvangrijke integrale gebiedsontwikkeling gewerkt aan de herontwikkeling van de voormalige fabrieks- en kazerneterreinen tot woon-, werk- en voorzieningengebied. Tevens wordt een omvangrijke infrastructuuropgave gerealiseerd. In deze RSP-periode staat de ontwikkeling van het Enka-terrein op de agenda. Sloop en sanering zijn nagenoeg afgerond. De bouw van de eerste woning is gestart. De provinciale investeringen in bovenwijkse voorzieningen (de verlenging van het viaduct Bovenbuurtweg, de zuidelijke aansluiting op het Enka-terrein en verwervingen ten behoeve van de aanleg van nieuwe ontsluitingswegens) zullen binnen deze periode worden gepleegd. Met andere woorden, de uitvoering van dit Sleutelproject ligt geheel op schema.

- *Waterfront (Harderwijk)*

In de voortgangsrapportage 2008 is uitgebreid ingegaan op het zware weer waar dit Sleutelproject toen in was beland. De aansturing middels een geheel nieuwe projectorganisatie heeft echter veel vertraging weer vlot kunnen trekken. Na het gebeurde stellen wij voor, op basis van de meest recente grondexploitatie, om de Waterfrontafspraken via deze herijking ingrijpend aan te scherpen zowel inhoudelijk als financieel. Inhoudelijk zal scherper worden weergegeven in welke beoogde resultaten wel en niet eind 2011 zal zijn geïnvesteerd. Zo komt de realisatie van de waterberging in de Mheenlanden te vervallen, omdat de compensatieplicht op

Rijksniveau komt te vervallen. Daarnaast vervalt het deelplan ICT omdat de gemeente op dit moment andere prioriteiten stelt. Nieuwe resultaten, zie hieronder, betreffen verwervingen, vaststellen bestemmingsplannen en het uitvoeren van verschillende werken in drie planonderdelen. Financieel wordt de gemeentelijke co-financieringstermijn aangescherpt (van 2008-2022 naar 2008-2011). Tot slot is de financiële Rijksbijdrage (FES) voor de aanpak van de aanwezige asbestvervuiling in het Waterfront achterhaald. Het Rijk heeft in 2008 schriftelijk aangegeven hiervoor geen FES-middelen ter beschikking te stellen. Ons College heeft inmiddels een acceptabele oplossing voor dekking gevonden via het Meerjarenprogramma Bodem 2010-2014.

Een belangrijk succes was de overeenkomst met betrekking tot Waterfront Waterstad die voor de kerst 2009 is gesloten tussen gemeente en Dolfinarium. Partijen hebben afspraken gemaakt over onder andere parkeren, bereikbaarheid en milieuaspecten, waarbij geluid het belangrijkste onderwerp is. Het bestemmingsplan Waterfront Waterstad is hiermee onherroepelijk. Teneinde een optimaal woonklimaat te kunnen garanderen voor de hier te bouwen 600-700 nieuwe woningen uit fase 2 van het plan Waterfront-Zuid Waterstad, staat de gemeente voor de opgave om extra, onvoorziene investeringen te plegen ter voorkoming van (mogelijke) geluidsoverlast van het Dolfinarium. Deze aanvullende maatregelen vergen een extra overheidsinvestering die in principe ten laste komt van de gemeentelijke grondexploitatie. Met een extra provinciale bijdrage van € 2 mln. (dekking MIG-reserve voor Sleutelprojecten vanaf 2012) kan het resterende tekort op de exploitatie worden gedicht. Wij stellen U voor deze beschikbaarstelling toe te zeggen. Wij zullen na besluitvorming door Uw Staten niet eerder subsidie verlenen dan nadat de gemeente Harderwijk een sluitende exploitatieopzet voor de gebiedsontwikkeling van Waterfront Waterstad heeft overlegd.

- *Koers West (Nijmegen)*

De uitvoering van dit Sleutelproject loopt zeer voortvarend. De verwerving van gronden voor het Waalfront loopt op schema en het contractueel afgesproken aantal te verwerven vierkante meters wordt ruim binnen de contractperiode gehaald. Zowel de provinciale als de gemeentelijke bijdrage is inmiddels volledig ingezet. Nijmegen pakt door en is reeds gestart met de optionele vervangende doelstelling: gebiedsontwikkeling bij de huidige Waalhaven (eerste fase van het totaalproject). Hier worden in totaal circa 600 woningen gebouwd. Voor het einde van 2011 gaat de schop de grond in.

- *Waalfront (Tiel)*

In dit Sleutelproject is sprake van forse vertraging in beide 'Poortgebieden' (Westluidense en de Santwijkse Poort). De planning van de Westluidense Poort is van meet af aan krap geweest. Daarnaast is voorwaarde voor de bouw van een parkeergarage terplekke een politiek lastig besluit over de invoering van betaald parkeren in de binnenstad van Tiel. Samen met een projectorganisatie in opbouw leidt dit ertoe dat eind 2011 de start bouw van dit deelproject zal plaatsvinden (in plaats van in contract voorziene oplevering). Eind 2013 zal het deelproject Westluidense Poort zijn afgerond. De planning van de Santwijkse Poort staat eveneens onder druk. Afgesproken is dat er een visie gemaakt wordt voor het gebied, dat er winkeluitbreiding gerealiseerd wordt, dat de Totalgarage verplaatst is en dat er gestart is met de geplande parkeergarage. De eerste drie afspraken lopen goed. De visie is voor 2011 gereed. Hoewel de detailhandel door de economische recessie op dit moment terughoudend is om investeringen te plegen, lukt het toch om een deel van de geplande uitbreiding te realiseren. De verplaatsing van Total is op papier geregeld, maar de procedures nemen een langere tijd in beslag waardoor de verplaatsing niet eind 2011, maar eind 2012 geregeld is. Dan zal ook de start bouw van de parkeergarage zijn (in plaats van eind 2011). De gemeente verzoekt voor het gehele programma verlenging van de uitvoeringstermijn tot eind 2013 (een verlenging van twee jaar ten opzichte van de eindtermijn in het stadscontract) en verlenging van de bestedingstermijn voor de provinciale middelen tot eind 2012 (een verlenging van één jaar ten opzichte van het

stadscontract). Wij hebben moeite met deze vertraging maar stellen voor dit verzoek te honoreren om de uitvoering van het Tielse Waalfront niet nog verder onder druk te zetten.

- *Ijsselsprong (Zutphen)*

De Ijsselsprong is een Sleutelproject dat zich, in tegenstelling tot de andere Sleutelprojecten, niet zozeer in de uitvoeringsfase bevindt als wel in de planfase. De afgelopen twee jaar zijn belangrijke resultaten geboekt. Een belangrijke mijlpaal was het regionale akkoord ("Alles in 1 keer") over de integrale gebiedsontwikkeling. Hierdoor ontstaan synergievoordelen. Het kabinet heeft deze voordelen ook ingezien zoals blijkt uit de beschikbaarstelling € 29,5 mln. voor Ijsselsprong Zutphen (Nota Ruimtebudget). De Ijsselsprong is ook anders dan de andere Sleutelprojecten omdat de provincie (inmiddels) de trekkende partij is geworden in de integrale gebiedsontwikkeling (daar waar elders dit de grote steden zelf zijn). Op dit moment worden onder regie van de provincie hard gewerkt aan een bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst tussen betrokken partijen. Dit Sleutelproject hiermee in een nieuwe fase. Naast de grijze opgave, waarvoor buiten het RSP provinciale middelen zijn gereserveerd, zullen de RSP-middelen voor de Ijsselsprong (€ 3,5 mln.) in deze periode worden geïnvesteerd in de 'groene opgave'. Het betreft hier het in samenwerking met de betrokken gemeenten verwerven van gronden van betrokken agrariërs c.q. glastuinders ten behoeve van nieuwe natuur in de Ijsselsprong. Dit op zodanige wijze dat de resterende agrarische sector goed verkaveld blijft.

Resumerend, worden de volgende wijzigingen in de contracten voorgesteld:

1. De uitvoeringstermijn van het project 'Kenniscuster' in het programma Rijnboog (Arnhem) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013;
2. De beoogde resultaten 'Realisatie 300-350 woningen Hamburgerbroek Noord' en 'Realisatie 200 woningen de Veentjes' te laten vervangen door 'Start bouw van 500-550 woningen in plangebied de Schil' (uiterlijk 2011);
3. De beoogde resultaten 'Realisatie van Waterberging in de Mheenlanden' en 'Uitwerking deelplan ICT' in het programma Waterfront (Harderwijk) laten vervallen;
4. De volgende aanvullende resultaten toe te voegen in het programma Waterfront (Harderwijk);
 - Verwerving van gronden en opstallen in Waterfront – Waterstad benodigd om fase 2 Waterfront te kunnen realiseren
 - Vaststellen van bestemmingsplannen/uitwerkingsplannen (WF Noord-II, Waterstad fase 1, Boulevard fase 1) en alle bijbehorende onderzoeken (zoals MER en passende beoordeling)
 - Start realisatie uitbreiding Lorentzhaven
 - Start realisatie jachthaven de Knar
 - Start realisatie fase 1 Strandeiland
5. De gemeentelijke co-financieringstermijn in het programma Waterfront (Harderwijk) te verkorten van 2008-2022 naar 2008-2011 waarbij de gemeentelijke middeleninzet in die periode uiteen valt in € 11.300.000,- (vaststelling Masterplan) en € 13.200.000,- (verwervingen);
6. Te bepalen dat aan de gemeente Harderwijk in 2012 een eenmalig subsidie zal worden verleend van maximaal € 2 miljoen (prijsspeil 2012) voor de gebiedsontwikkeling Waterfront Waterstad in het programma Waterfront (Harderwijk) bestemd voor geluidsmaatregelen ter waarborging van een nieuw woonmilieu;
7. Het bedrag onder 6 te dekken uit de binnen de Meerjarige Investeringsreserve Gelderland in 2012 gereserveerde middelen voor Regionale Samenwerkingsprogramma (onderdeel V, punt 3 van bijlage 41 behorende bij PS2009-728);
8. Aan de te verlenen subsidie onder 6 het voorschrift te verbinden dat de gemeente Harderwijk een sluitende exploitatieopzet voor de gebiedsontwikkeling van Waterfront Waterstad aan het college van Gedeputeerde Staten overlegt alvorens met de feitelijke uitvoering te starten;

9. De uitvoeringstermijn van het gehele programma Waalfront (Tiel) te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2013 en de bestedingstermijn van provinciale middelen in dit programma te verlengen van 31 december 2011 naar 31 december 2012.

5. Kleine stedenbeleid

Het Kleine Stedenbeleid richt zich net als in de eerste periode op de versterking van de sociale samenhang in de kleine Gelderse steden. De samenwerkingsafspraken die voor deze periode zijn gemaakt sluiten naadloos aan op de uitvoering van de vorige periode. Mede hierdoor loopt de uitvoering van de contracten in de kleine steden voortvarend.

Aanwijsbaar belang van sociale investeringen

De versterking van de sociale samenhang in de kleine steden richt zich, naar analogie van de sociale investeringen in de wijkaanpak van de grote steden, op de vroegtijdige signalering van risicojongeren, het voorkomen van sociaal-culturele spanningen en het wegwerken van onderwijsachterstanden, verbeteren van veiligheid en participatie bewoners en het stimuleren van het ondernemerschap in wijken. Het belang van deze investeringen ook in de kleine Gelderse steden is maar weer eens duidelijk geworden tijdens de dramatische gebeurtenissen in de Culemborgse wijk Terweijde en, van een andere orde en recenter, Zaltbommel. De gezamenlijke inspanning en investeringen zijn waardevol geweest maar bieden geen absolute garanties in het voorkomen van dergelijke sociaal-culturele spanningen. De beide gemeenten geven aan dat zij juist door het Kleine Stedenbeleid over ingangen bij deze bevolkingsgroepen beschikken (o.a. buurtvaders, ketenregisseurs) waardoor kan worden voorkomen dat situaties zich van kwaad tot erger ontwikkelen.

Inhoudelijke voortgang en gewenste aanpassingen in het contract

Ons College beoordeelt de voortgang van de uitvoering van het KSB zeer positief. Natuurlijk zijn er knelpunten in de uitvoering maar die worden door de kleine steden zelf, binnen de ruimte die daarvoor in de programma's wordt geboden, opgelost. Met andere woorden, alle afspraken die we hebben gemaakt met de vijf steden zullen, voor zover we nu kunnen inschatten, binnen de RSP-periode worden uitgevoerd. Enkele sprekende resultaten tot dusver: de start van het project etnisch ondernemerschap in Culemborg (20 intentieovereenkomsten), een succesvolle Beursvloer in Wageningen (2009) waar 148 afspraken zijn gemaakt tussen bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, de start van het Doesburgse botenbouwproject (januari 2010) waar jongeren een startkwalificatie kunnen verdienen, de recente opening van Huis de Vergt (wijksteunpunt in Zaltbommel) en de start van het Winterswijkse groenproject (dagbesteding en re-integratie). Onderstaande financiële cijfers onderstrepen dit beeld.

Deelprogramma	% verleend voorschot 2008 (raming: 10 procent)	% verleend voorschot 2009 (raming: 20 procent)	% verleend voorschot 2008 en 2009 (raming: 30 procent)
KSB	15%	28%	43%

Omdat er geen sprake is van vertraging in de uitvoering zijn er in dat opzicht geen verzoeken tot contractaanpassing binnengekomen. Wel is een verzoek binnengekomen uit Winterswijk om een extra resultaat toe te voegen aan het programma Toekomst voor de Jeugd. Wegens het goedkoper uitvallen van enkele projecten in dit programma is het mogelijk in het kader van het KSB een extra bijdrage te leveren aan het weer schoon, heel en veilig maken van de Winterswijkse Notaristuin. Momenteel een rommelig en onveilig gebied in het centrum van Winterswijk (onder andere drank- en drugsgebruik) dat moet worden omgevormd tot een bijzondere speel- en ontmoetingsplek. Dit resultaat zal binnen de contractperiode worden opgeleverd. Omdat het project goed past binnen de doelstellingen van het programma stellen wij voor dit verzoek te honoreren.

Resumerend, wordt de volgende wijziging in het contract Winterswijk voorgesteld:

- De uitvoering van het project 'Notaristuin' als extra resultaat toe te voegen aan het programma Toekomst voor de Jeugd (Winterswijk).

6. Dictum

Wij geven u in overweging te besluiten conform bijgevoegd ontwerp-besluit.

Arnhem, 20 februari 2010 - zaaknr. 2008-004701
Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koningin
drs. P.P.L. van Kalmthout - secretaris

+ + + + +

code: Statenvoorstel Herijking - 020310.doc